

IZHAJA VSAKI DAN

Ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
 Poštne številke se prodajajo po 3 nov., (6 stotink)
 v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
 Koprniku, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
 Ajdovščini, Postojni, Dombergo, Solkanu itd.
 Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene
 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 stot.
 meter, osemstotine, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
 po 20 st. min. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
 daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
 40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
 Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
 naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne osira.
 Naročnina na nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5.20, pol leta K 2.60
 Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana
 pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo.
 Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista
 UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
 Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
 konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski
 lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
 Poštno-hranilnični račun št. 841-652.
 Telefon št. 1157

BRZOJAVNE VESTI.

Reforma tiskovnega zakona.

DUNAJ 18. Včeraj je tiskovni odsek
 razpravljal paragrafe tiskovne novele o odgo-
 vornih urednikih, koncesijoniranih in kolpor-
 taži. Na razpravi se je večina izjavila proti
 temu, da se pri listih podpisujejo uredniki,
 ki ne urejujejo lista. Posl. Bielohlavek je
 predlagal, da morajo uredniki dokazati neko
 naobrazbo, ako hočejo podpisovati list. Posl.
 Petelenz je predlagal, da se v zakon uvrsti
 definicija, kaj je to odgovorni urednik. Poro-
 čevalec dr. Skedl je rekel, da ima odgovorni
 urednik nadzirati vse posle lista. Zakon naj
 kaznuje zlorabe v tem pogledu. Ta predlog je
 bil sprejet. Odklonjen je bil pa predlog Bielo-
 hlaveka, da mora odgovorni urednik biti av-
 strijski državljani. Potem je odsek razpravljal
 o kolportiranih.

Otvoritev državnega zbora.

DUNAJ 18. Doselej še ni določeno, kedaj
 prične zopet zborovati državni zbor. Zdi se,
 da bo isti sklican še le meseca aprila, a po
 letu ne bodo seje odgodjene, marveč se go-
 spodarski odsek proglasi permanentnim, da
 reši starostno in invaliditeto zavarovanje.

Avstro-ogrski Lloyd in paroplovna
služba za Dalmacijo in Albanijo.

DUNAJ 18. Minister za trgovino pred-
 loži poslanski zbornici, ko se ista sestane,
 zakonski načrt tiščo se pogodbe, ki bi se
 sklenila z Lloydom radi paroplovne službe za
 Dalmacijo. Na temelju te pogodbe bi Lloyd
 prevzel brzo paroplovno službo za Dalmacijo
 in Albanijo, ki jo preskrbuje že sedaj, potem
 bi pa še pomnožil število in brzino plovnih
 črt. Lloyd bi se zavezal, da napravi štiri brze
 vožnje iz Trsta v Kotor in nazaj in eno
 vožnjo Trst-Špic in Trst-Preveza in nazaj.
 Za to službo si nabavi Lloyd tekom prihod-
 nih dveh let dva nova parnika.

Z dalmatinskimi družbami, ki so se dru-
 žile v eno samo družbo, se sklene posebna
 pogodba. Po tej pogodbi bodo družbe
 skrbele za tovorni promet in za postranske
 proge, za kar bodo stavile v službo deset no-
 vih parnikov.

Lloyd dobi podpore milijon in pol kron,
 združene družbe pa 1.300.000 kron. Razun
 tega dobi Lloyd v naprej za gradnjo novih
 parnikov 1.800.000 kron.

Vseučilišče v Inomostu zaprto.

INOMOST 18. Razgovor v dunajskem
 „Vaterlandu“ je liberalne, posebno akade-
 mične kroga silno razburil. Ker se je bilo
 bati demonstracij, je bil zimski semester pred-
 časno zaključen.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 18. V zbornici so bili
 danes sklepni govori o predlogu posl. Nagyja
 glede reforme poslovnika. Prvi je govoril posl.
 Lengyel ter je hudo napadal stranko neod-
 vishosti. Razprava je bila na to prekinjena.
 Prihodnja seja jutri.

Minister Košut.

BUDIMPEŠTA 18. Trgovinski minister
 Košut, ki je imel danes popoldne odpozo-
 vati na Dunaj, je odložil svoje potovanje na
 jutri.

Avstro-ogrski eskadra na Španskem.

BARCELONA 18. Avstro-ogrski eskadra
 je danes s torpedovkami odplula v Gibraltar.
 Morje je nekoliko nemirno.

Sestanek nemškega cesarja in ita-
lijanskega kralja v Benetkah.

RIM 18. „Agenzia Stefani“ je zvedela iz
 Barcelone: Nemški cesar in cesarica dospeta

s princem Avgustom Viljemom in princesinjo
 Viljelmo Luizo dne 25. t. m. ob 11 in pol uri
 predpoludne v Benetke, kjer jih na kolodvoru
 pozdravi italijanski kralj Viktor Emanuel.

Kralj priredi na čast nemški cesarski
 dvojici v kraljevi palači obed. Po obedu se
 cesar in cesarica s svojimi otroci podasta na
 jahto „Hohenzollern“. Cesar Viljem in cesa-
 rica ostaneta dva dni v Benetkah v najstrož-
 jem inkognito. Kralj Viktor Emanuel, ki pride
 v spremstvu ministra za unanje stvari Titto-
 nija v Benetke dne 26. t. m. predpoludne, se
 še istega dne zvečer povrne v Rim. Nemškega
 cesarja bo kakor zastopnik unanega urada
 spremljal poslanik baron Jenisch.

Veliki knez Sergij.

RIM 18. Semkaj je došel ruski veliki
 knez Sergij.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 18. Na današnji seji je go-
 vorilo več govornikov. Na to je skupščina
 vsprejela proračun ministerstva za unanje
 stvari ter je potem pričela razpravljati pra-
 račun finančnega ministerstva.

Maroko.

PARIZ 18. General d'Amade je poročal
 včeraj iz Casablance, da se se podvrgli ro-
 dovi Htounka in Hiedna ter ves rod Uled
 Said.

PARIZ 18. Proračunska komisija je vspre-
 jela dodatni kredit za Maroko.

Druga zarota proti šahu.

LONDON 18. Iz Teherana poročajo, da
 so tamkaj odkrili novo zaroto proti šahu. Med
 zarotniki se nahajajo visoke osebe z dvora in
 celo šahov stric Zil Sultan. Ko se preiskali
 stanovanja posamičnih zarotnikov, so našli
 mnogo kompromitujočih listin. Policija je are-
 tovala mnogo oseb.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 18. Zbornica je nadaljevala
 proračun državnega kolonijalnega urada. Dr-
 žavni tajnik Dernburg je rekel, da je poslo-
 vanje državnega kolonijalnega urada zelo kom-
 plicirano, radi tega so se razprave komisije
 vršile tako dolgo. Govornik se je potem za-
 hvalil včerajšnjim govornikom, ki so priznali
 delovanje kolonijalne uprave. — Posl. Ledebur
 (socijalist) je poudarjal, da se ni stališče nje-
 gove stranke nasproti kolonialni politiki v
 ničemer spremenilo. Ako se vzlic temu udeležujejo
 razprav, hočejo s svojimi opomini le prepre-
 čiti slabe posledice za državo.

Dogodki na Haiti.

PORT-AU-PRINCE 18. Dospela sta v
 tukajšnje pristanišče angleški križar „Indefati-
 gable“ in nemški križar „Bremen“. Priča-
 kujejo se še druge vojne ladije iz Evrope.
 Kakor se zdi, pride do sporazuma med Nem-
 čijo in Francijo o skupnem postopanju. Raz-
 širil se je glas, da napove Nemčija vojno
 republiko Črnece. Vojaka je razburjena in
 preti francoskemu in nemškemu konzulatu.
 Predsednik Alexis je izjavil, da se ne boji
 demonstracije vojnih ladij. Izdal je proglase,
 v katerih pravi, da bo skrbel za red.

PARIZ 18. Tukajšnja izdaja „New York
 Herald“ javlja iz Port-au-Prince, da so za-
 stopniki inozemskih vlasti sklenili izročiti
 predsedniku Alexisu ultimatum, ako ne bo
 možno na miren način rešiti obstoječih težkoč.
 V ultimatumu se bo zahtevalo, da Alexis od-
 stopi in da se imenuje provizorična vlada.
 Razun tega bi se morale takoj razpisati volitve
 in ustaviti nadaljna obglavljenja.

PORT-AU-PRINCE 18. Razglas vlade
 dovoljuje beguncem, da se podajo na vojne
 ladije. Predsednik Alexis je ojačil posadko

„Ne ne!“ je odvrnil stari. „Ta je na-
 menjena Lukaški. Luka — to je fant
 kazaka, džigit; ravnokar je ubil Abreka.
 Za-te dobim boljše. Tako ti dobim, ki bo
 hodila vsa v svili in srebru. Kar sem
 rekel, to storim; krasnega dekleta ti pri-
 skrbim.“ „Ali stari, kaj govoriš!“ je
 vzkliknil Olenin. „To je vendar greh.“

„Greh? Kje je tukaj greh?“ je od-
 ločno odvrnil stari. „Zalega dekleta po-
 gledati je greh? Pozabavati se z njo
 greh? Ali jo ljubiti greh? Ali je to pri-
 vas tako? Ne, očka moj, to ni greh,
 ampak blaženost! Bog je tebe ustvaril,
 Bog je tudi dekle ustvaril. Vse je On,
 očka, ustvaril. Torej ni greh pogledati le-
 pega dekleta. Za to je ustvarjena, da jo
 ljubiš in se je veseliš. Tako sodim jaz o
 tem, prijatelja.“

Marjanka je šla čez dvorišče v temno,
 hladno, s sodi zastavljeno klet; tam je z
 običajno molitvico stopila k sodu in vtek-
 nila noter srčak. Vanjuša, ki je stal v
 vratih, se je smejal, ko jo je gledal. Njemu
 se je zdelo strašno smešno, da je imela
 na sebi samo srajco, zadaj spuščeno in
 spredaj podvezano, in še bolj smešno to,

fortov. Govori se, da je pripravljen kljubovati
 demonstracijam inozemskih držav.

Ako izbruhnejo novi nemiri, bo raketa,
 ki jo spuste z nemškega poslaništva, križar-
 jama „Bremen“ in „Indefatigable“ znak, da
 izkrcata čete.

Dogodki na Ruskem.

Dvoboj med Smirnovom in Fockom.

PETROGRAD 18. (Petr. brz. ag.) Da-
 nes je bil med generaloma Smirnovom in
 Fockom dvoboj. Smirnov je bil težko ranjen.

Sporazumljenje v Istri in
italijansko časopisje.

Ko človek čita te dni naše italijanske
 liste, dobiva utis kakor da se je dogodil
 kakov čudež. Časopisje, ki je še pred krat-
 kim malone negiralo ekzistenco Slovanov v
 Istri kakor faktorja v javnem življenju, isto
 časopisje peva sedaj himne na sporazumljenje
 med obema narodnostima. A čudež vseh ču-
 dežev je, da ravno najbolj intrasigentni gla-
 sili — „L'Indipendente“ in „Piccolo“ —
 skoro v nekakem sentimentalnem tonu z
 največjo vneto pripravljata razpoloženje za
 pomirjenje.

Včerajšnji „Piccolo“ n. pr. prinaša čla-
 nek v katerem pripisuje seji, ko bo dež. zbor
 istrski razpravljati o dogovorjenem sporazu-
 mjenju, historično važnost in pravi
 k temu, da slednjič, po polstoletju borbe, je
 prišlo do prvega poskusa teritorialne razde-
 litve med obema narodnostima, kar vse se
 skoraj dozdeva kakor sanje. Gotovo ne igno-
 rira nikdo in ne sme ignorirati — nadaljuje
 članek — neizmernih žrtv, ki stane Italijane
 ta kompromis, ali vsi da morajo ceniti važ-
 nost in dobroto velikega dela, koje more biti
 v začetek vrsti uredbe, ki utegnejo dati ja-
 vnemu življenju v Istri novo lice in nov ustroj.
 Italijani da se ne udajajo nikakim iluzijam:
 naravni razvoj dogodkov, zgodovinski preo-
 brati se ne dajo zaustavljati, ne uničevati,
 ne spreminjati po pisanih pogodbah. A tudi
 delovanje naravnih sil se ne more popolnoma
 odtegoti blažilnim vplivom zakonov in do-
 govorov, in vsaka borba ublažuje svoje oblike
 in postaja blažja v svojih učinkih, če se jej
 omeja polje in se disciplinira bojujoče sile.
 Radi tega — pravi „Piccolo“ — v današnjem
 stanju stvari ne more istrski deželni zbor
 storiti drugega, nego sankcionirati
 načrt volilne reforme.

Dalje izvaja italijansko glasilo, da bi
 bilo mogoče že pred mnogimi leti priti do
 kompromisa na drugačni podlagi. Ali, ako
 člani deželnega zbora hočejo uvaževati želje,
 prevladajoče v deželi, ne smejo odreči
 svoje odobrenje tako težavno do-
 vršenemu delu.

„Piccolo“ ponavlja, da bo ta seja histo-
 rične važnosti in izraža željo, naj bi se Ita-
 lijani in Slovani zavedali historičnega trenutka
 in da bi se ga vsi udeležili s tisto pošte-
 nostjo namenov tudi za bodoč-
 nost, brez katere se vsako složno delo
 dosaj hitro izkazuje kakor prevara.

Lepe besede, ki jih je tu napisal „Pic-
 colo“ in katerim pritrjamo mi iz vsega srca
 tem laglje, ker smo mi nešteto kratki pisali v
 tem smislu in apelirali na naše sodeželane,
 ali naš glas je ostal vedno le glas vprijočega
 v puščavi.

No, meglio tardi che mai (bolje kasno,
 nego nikoli) pravi italijanski pregovor in mi
 nočemo tega zares historičnega trenutka
 motiti z rekrimacijami. Ali to mo-
 ramo vendar konstatirati, da glavne žrtve za

da so ji viseli na vratu polrublji. Misli si
 je sam pri sebi, češ, to ni po rusko in
 bilo bi pri njih domi, na dvorcu, veliko
 smeha, ko bi zagledali tako dekle. „La
 fille, comme c'est très bien za izpre-
 membo.“ si je mislil, „to moram takoj
 povedati gospodu.“

„Kaj mi stojiš na luči, vrag!“ je na-
 enkrat zavpilo dekle. „Daj rajši steklenico
 sem.“

Ko je bila napolnila Marjanka stekle-
 nico s hladnim rdečim vinom, jo je po-
 dala Vanjuši.

„Denar daj mamki,“ je rekla in pah-
 nila od sebe Vanjušino roko z denarjem.
 Vanjuša se je nasmehnil.

„Zakaj ste tako hude, ljube ženske?“
 je rekel dobrodušno in v zadregi, dočim
 je deklica zamašila sod.

Zasmejala se je.

„Ali ste mar vi dobri?“

„Midva z gospodom sva zelo dobra,“
 je prepričevalno odvrnil Vanjuša. „Midva
 sva tako dobra, da so nama povsod, kjer
 sva bila, domači ljudje ostali hvaležni.
 Kajti on je plemenitaš.“

(Dalje.)

to sporazumljenje ne doprinašaje Italijani
 marveč istrski Slovani, ki so v interesu na-
 rodnega pomirjenja šli do skrajnosti samoza-
 tajejanja ter se odrekli večini v deželnem
 zastopu, do katere imajo pravico po svoji
 pretežni večini v deželi. Torej ni res, kar
 pravi „Piccolo“ v istem članku, češ, da za-
 morejo Italijani še enkrat naglašati žrtve, ki
 so jih prisiljeni doprinese na ljubo miru in
 napredku. Še manje res je pa, kar trdi „Pic-
 colo“ nadalje, češ, da v nobeni drugi deželi
 ni volilna reforma stala deželnozbornske ve-
 čine takega skrčenja nje moči, kakoršnjemu
 so se morali podvreči istrski Italijani s tem,
 da so privolili v spremembo razmerja med
 obema narodnima strankama od 21:9 na
 25:19; in tudi ni resnična trditve „Picco-
 lola“, da nobena večina v tej državi ni priče
 lila v toliko skrčenju svojih pravic, splošno
 priznanih parlamentarnim večinam. V ovrže-
 nje te trditve spominjamo le na sporazu-
 mjenje na Moravskem, kjer se je nemška pa-
 lamentarna večina v interesu narodne sprave
 odrekla svojim predpravicam ter prepustila
 večino (kar Italijani v Istri niso storili)
 češki večini v deželi in dotedanji parlemen-
 tarjni manjšini. Za uživanje predpravic ne
 sme biti odločilna slučajna parlamentarna
 večina, pridobljena na podlagi krivičnih volil-
 nih redov, marveč odločevati bi morala ve-
 čina v deželi, ki pripada v Istri Slovanom
 in ne Italijanom!! Opravičeno trdimo torej,
 da več žrtve so na strani Slovanov. Kljub
 temu pa imamo čut nekakega zadovoljstva
 ko vidimo, da so tudi Italijani jeli zapuščati
 dosedanje stališče absolutne negacije na-
 sproti vsemu, kar je slovansega. Prvi korak
 — ki je najtežji — je storjen in nadajamo
 se, da mu bodo sledili nadaljnji ne le v Istri,
 ampak tudi v — Trstu!

Jugoslovanska stranka.

(En predlog.)

Jugoslovanska stranka?! Katera? Kje?
 Žalibog ni še nikjer take stranke. Ali vpra-
 šanje je, je-li dobro in prav, da je ni?

Jugoslovani, razdeljeni po raznih deželah
 in državah, živimo pod najrazličnejšimi vla-
 dimi sistemi, od parlamentarnega režima v
 Srbiji do birokratskega absolutizma v Bosni-
 Hercegovini in do absolutistično anarhistične
 mešavine v Turčiji; razdeljeni smo dalje na
 tri veroizpovedanja in na najrazličnejše stranke,
 tako, da gotovo ni politika, ki bi se mogel
 ponášati s tem, da popolnoma pozna jugo-
 slovanske razmere. Govorimo in pišemo sled-
 njič v treh kujiževnih jezikih in — da bo
 ironija popolna — delimo se na štiri na-
 rodnosti.

Vse, kar imamo skupnega, je jugoslo-
 vanska ideja, ki pa, na žalost, visi v zraku,
 ker ni organizovana.

Imamo sicer med Jugoslovani stranke,
 ki so več ali manje naklonjene jugoslovanski
 ideji, ali nimamo stranke, ki bi izrecno in v
 prvi vrsti propagirala to idejo. Tako, da
 Jugoslovani enega plemena nikoli ne ve z
 gotovostjo, s katero stranko drugega jugo-
 slovanskega naroda se slaže in katero bi
 moral moralno podpirati. Ali tudi, ako slu-
 čajno to ve in ako ima z dotočeno stranko
 iste končne cilje, morda pa ne soglašja z isto
 v taktiki ter se na ta način delo pojedinih
 strank ali politikov radi čisto oprečnih taktik
 medsebojno križja, uničuje in se bo uničevalo
 tako dolgo, dokler ne dospemo do organizo-
 vanega soglasnega postopanja.

Radi tega bi bil čas, da se slednjič
 združijo v jedno jedinstveno stranko vsi
 iskreno demokratiški jugoslovanski elementi,
 svobodni vsakega šovinizma in prepričani o
 zgodovinski potrebi skupnosti za širše kul-
 turno razvijanje in za obrambo proti vna-
 njim sovražnikom.

Tak jugoslovanski program moral bi
 obeležiti najčistejše izražene demokratiške ele-
 mente vseh jugoslovanskih narodov. To bi
 bil istočasno njih program širje narodne po-
 litike ali bolje rečeno program bodoče poli-
 tike enega plemena od koroških planin,
 Jadrana, Karpatov do Črnege morja in na
 jugu do Soluna. Tak program, to posebno
 poudarjamo, prinesel bi poleg pomirjenja in
 težnje za skupnost tudi širše obzorje za
 točno in zanesljivo orijentacijo jugoslovans-
 kih narodov v sedanjih jako zamotanih raz-
 merah, koje sosednje velesile izrabljajo, da
 nas zatirajo in da na občo škodo vseh Ju-
 goslovancev širijo svojo ekspanzivnost.

Organizacija vspešne jugoslovanske pro-
 pagande, v obliki — jedne širše narodne
 stranke more se razvijati po vzgledu medna-
 rodne socijalistične organizacije.

Naši časopisi morali bi v tem vprašanju
 spregovoriti in staviti od svoje strani stvarne
 predloge, koji so potrebni za resno in širšo
 organizacijo, v katerem slučaju se mi seveda
 obširneje povrnemo na to vprašanje.

PODLISTEK. 34

KAZAKI.

Kavkaška povest. — Grof LEV N. TOLSTOJ.

„Čakaj,“ je rekel in se sklonil skoz
 okno. „Khm! Khm!“ je zakašljaj in za-
 klical. „Marjanuška! Oh, sladka Marja-
 nuška! Ljubi me no malo, srček moj! —
 Jaz sem šaljivček,“ je zašepetal Oleninu.

Deklica je, ne da bi obrnila glavo,
 enakomerno in krepko mahaje z rokama,
 šla mimo okna, s tisto posebno, koketno,
 energično hojo, kakor hodijo kazakinje.
 Le počasi se je ozrla na starca s svojimi
 črnimi, lahko zasenčenimi očmi.

„Ljubi me in boš srečna!“ je zavpil
 stric Jeroška, pomigaval in vprašujoče
 pogledal junjkerja. „Jaz sem fant kore-
 njak, veseljak!“ je pristavil. „Kraljevsko
 dekle! A?“

„Krasotica,“ je rekel Olenin. „Poklič
 jo sem.“

Ta članek nam pošilja naš beligradski dopisnik. Mili njegove in njih končna tendencija je vsega uvaževanja vredna. Saj to obdobje vsi dan na dan na svoji koži, da je naše medsebojno nepoznavanje naša krvaveča rana, v kateri tiči vzrok, da Slovanstvo ne more priti do tiste veljave, ki bi jo moglo imeti toliko po svojem ogromnem številu kolikor po svojem geografskem razvrščenju po Evropi. Ker se ne poznamo, se tudi ne umejemo, in ker se ne poznamo in ne umejemo, se tudi ne podpiramo medsebojno. Ako pravimo, da se ne umejemo, ne mislimo to v jezikovnem pogledu, ampak hočemo le reči, da ne jedno naše pleme, ne umeje zadostno notranjih odnosov v drugem plemenu, čemur naravna posledica je, da ne poznamo skupnih naravnih ciljev in ni nikake jednodne direktive ni v kulturnem, ni v političnem, ni v gospodarskem stremeljenju.

Goraji predlog našega beligradskega dopisnika je torej vsega uvaževanja vreden izraz naše misli. Tolažljivo pa je uverjenje, da nadaljnja naravna evolucija v jugoslovanskih plemenih prinese zboljšanja tudi v tem pogledu. In ta evolucija je tako silna, da po svoji naravi, da toka časa ne morejo trajno ovirati tudi malenkostni partikularistični pojavi v posamičnih plemenih. Naravni razvoj je: od kampanilizma do partikularizma in od tu do univerzalizma! Tako bo tudi pri nas Jugoslovanih.

Sankcionirani skupni proračun.

Kakor smo javili že včeraj, je cesar sankcioniral skupni proračun za 1908, ki sta ga odobrili obe delegaciji. Skupni proračun obsega 369.529.811 kron rednih in 17.393.291 K izrednih stroškov, skupno torej 386.923.102 kroni. K potrebitim v skupnem proračunu prihaja še okupacijski kredit v znesku 7.788.000 kron, potem nadaljni kredit za nabavo novega artilerijskega materiala v znesku 15 mil. kron in dodatni krediti za leto 1907 v znesku 6.249.320 kron.

Volilni načrt za puljsko občino.

Posebni odsek, kateremu je dež. odbor istrski poveril proučevanje vladnega načrta o volilnem redu za puljsko občino in o podražavljenju lokalne policije v občinah Pula, Vodnjan in Bale, je izvolil svojim predsednikom posl. Cleva. Po dolgi debati je bilo doseženo obojestransko sporazumljenje glede tega načrta, zlasti pa kar se tiče modifikacij prve točke. Odborilo se je ustanovitev dveh razredov v prvi kuriji za državne uradnike ozir. za najvišje davkoplačevalce. Bilo je tudi sklenjeno po načrtu odmerjeno število za novi V. razred, ker da oziroma na opustitev pluralne volilne pravice in nizki cenzus za IV. razred bi število volilcev zadnje kurije bilo jako pitlo. Le izvolitev župana ima biti vezana na višjo sankcijo.

Hrvatska.

Hrvatska kriza. — Grehi madjarske vlade.

Znamenita revija „Oesterreichische Rundschau“ prinaša daljši članek o dogodkih in o položaju na Hrvatskem.

Znamenita so ta izvajanja iz dveh razlogov. Prvič za to, ker avtor obdoljuje madjarsko vladu, da je ona kriva na tem, da je prišel spor med Madjari in Hrvatmi v tak akutni stadij, in v drugič za to, ker je avtor članku glasoviti madjaron (čeprav išče sedaj zavetišča pri „čistih“ Frankovcih) dr. Iso Kršnjavi. Pri človeku, kakoršen je Kršnjavi, ki nikdar ni imel ne hrvatskega rodoljublja, ne hrvatskega ponosa, in tudi ne političnega značaja (ker ako bi ga imel, bi bilo izključeno, da bi se se svojo ultramadjaronsko politično minolostjo priključil stranki, ki se ponaša, da je najradikalnejša hrvatska stranka in ki odklanja vsako zvezo z Ogrsko) — pri takem človeku si ne moremo domnevati, da bi iz poštenega prepričanja tako nastopal proti madjarski vladi, ki jej je prej po hlapčevski služil, marveč moramo le sklepati, da ga je le sila dogodkov prisilila v to, da ga vodi le oportunizem ter da sedaj tudi on sam uvideva, da se sedanja madjarska politika nasproti Hrvatim mora završiti s polomom.

Kršnjavi pravi, da je bila vsa sfera s železniško pragmatiko neopravičeno provocirana. Ogrska vlada da bi morala biti zadovoljna, da ima v srbsko-hrvatski koalicijski stranko, ki priznava nagodbo iz leta 1868. Ali ministerski predsednik Wekerle se preveč vmešava v hrvatske stvari, kar je britko občutil celo bivši ban Khuen Hedervary, ki je bil izjavil, da je bil kakor prejšnji veliki župan večji gospod, nego hrvatski ban in ki je izjavil, da je velik greh tisto suvereno preziranje in nepoznavanje hrvatskih razmer od strani ogrskih državnikov, ki nikdar ne prihajajo na Hrvatsko in se brigajo zanjo le tedaj, ko se je dogodil kak škandal ali kaka nesreča.

Najnovejša akcija ogrske vlade je — pravi Kršnjavi — nepretrgana veriga pogreškov. Ogrsko ministerstvo seza tako daleč, da ne krši samo nagodbene zakone, ampak tudi zakone zdravega človeškega razuma.

Tu se kaže Kršnjavi starega madjarona, kajti piše britke rekriminacije, ker je ogrska vlada strmo glasila staro narodno stranko, v kateri je tudi on sam tako prijetno služil — Madjarom. Potem pa nadaljuje: Igra, uprizorjena z železniško pragmatiko, je nevedna.

Bivši ban Radkoczy je bil slepoposlušno oročje v rokah ogrskega ministerstva, ki je najprej prekasno sklical hrvatski sabor, a ga potem prehitro razpustil. Prišel je Raucha in razpisane so bile volitve. Tu pa je naredil ministerski predsednik Wekerle zopet eno neumnost. Stopil je v zvezo z nasprotniki Rauchovimi in jim obljubil, da stopi ž njimi v pregajanja, če zmagajo na volitvah. Posledica temu je bila, da so se uradniki bolj bali prihodnje nego Rauchove vlade in so po ogromni večini glasovali za opozicijo in proti Rauchu.

Ogrsko ministerstvo se nahaja sedaj v težkem položaju. Ako pusti Raucha past, zapade proklesu smešnosti zbog svojega ne logičnega postopanja, ako se upre hrvatsko-srbski koalicijski in ne popusti, potem pa zadene krvavo tisti konstitucijski princip, na katerem sloni moč Ogrske.

Kršnjavi zaključuje rekši, da ni možno napovedovati, kako pot da ubere ogrska vlada iz te zagate in kako da se bo hrvatska vlada dalje razvijala. Če en Kršnjavi tako govori na adresu ogrske vlade, potem pač ne more biti nikakega dvoma več, da so jo madjarski mogotci temeljito zavozili s hrvatskim vprašanjem.

Socijalnodemotikračen shod.

V Zagrebu so v torek zvečer imeli socijalni demokratje shod, na katerem je govoril poslanec Korač. V svojem govoru je Korač hudo napadal sedanjo vladu, žigal nedostojno in nečastno vedenje frankovcev v saboru ter obsodil mahinacije Frankove stranke.

Rauch in madjarska vlada.

„Budapester Montagszeitung“ prinaša vest, ki jo je baje izvedela iz zanesljivega vira, da se namreč ogrska vlada nikakor ne oprije tako krčevito osebe barona Raucha, marveč je pripravljena poveriti vodstvo vladnih poslov v Hrvatski možu, ki bi bil sposoben, da pomiri razburjenje in obnovi redne odnose. To osebo je baje predložil in vladni poročil bivši ban grof Khuen Hedervary, ki se mudi sedaj v Budimpešti in ki je odločen nasprotnik Raucha.

Orožniki po Zagrebu.

Iz Zagreba poročajo: Vsaki večer ob 7. uri prihaja iz orožniške vojašnice po 32 orožnikov z nataknenimi bajonetami ter hodijo po mestnih ulicah. Izlasti pazijo na Rauchovo stanovanje, hišo „Narodnih Novin“ in Frankovo hišo.

Rauch v Budimpešti.

Koncem tega tedna pride Rauch, kakor javljajo iz Budimpešte tjakaj, da poroča ministerskemu predsedniku o položaju, ki je nastal po odgovorjenju sabora. Iz Pešte pojde Rauch na Dunaj k cesarju.

Ogrska.

Socijalistični shodi na Ogrskem.

Iz Budimpešte poročajo, da so socijalni demokrati za 20. t. m., na dan obletnice Ludovika Košuta sklicali 40 shodov, da zavzamejo svoje stališče nasproti izjavi ministra za notranje stvari grofa Andrássyja, ki jo je podal v soboto o volilni reformi in da protestirajo proti razpuščenju strokovnih organizacij.

Kako Ogrsko podpira svojo industrijo.

Ogrska vlada je izdala v preteklem letu za tekstilno industrijo znatne subvencije. Tako je dobila tvrdka Tiborgluev v Trenčinu 200.000 K; tvornica za tkanje v Hajduböszormenju 15.000 K, ogrsko tekstilno delniško društvo 200.000 K, tvornica „Danubius“ v Požunu 900.000 K, tekstilna tovarna v Obudi 700.000 K, Ignacij Fröhlich v Wisenburgu 125.000 K, M. Grabovi sinovi v Raabu 300.000 K.

Drobne politične vesti.

Italija in makedonsko orožništvo. Kakor poročajo iz Rima, bo Italija v kratkem imenovala novega poveljnika makedonskemu orožništvu namesto umrlega generala De Giorgisa.

Amnestija v Portugalski. — Kralj Manuel namerava pomilostiti politične zločince. To pomilostuje se pa ne bo razteza na osebe, ki so v zvezi s kraljevim umorom. Pomilostenje bo sledilo še le po dovršeni sodnijski in policijski preiskavi, ki je pričela na dan umorstva na kralju in prestolonasledniku.

Kanonik Sarič — škof. „Hrvatski Dnevnik“ je izvedel, da bo vrhbosanski kanonik dr. Ivan Sarič v kratkem imenovan posvečenim-pomožnim škofom v Sarajevu.

Donavsko-jadranska železnica. Kakor javljajo iz Carigrada so poslanički Rusije, Francije in Italije s kratkimi identičnimi notami podpirali srbsko prošnjo za privoljenje v gradnjo donavsko-jadranske železnice.

Bolgarsko vseučilišče. V ponedeljek je bil v Sofiji na tamošnjem vseučilišču odprt letni semester. Dijaki so burno pozdravljali stare profesorje, ki so zopet namesčeni.

Dnevne vesti.

Deželnozborni odsek za volilno reformo. Posebni odsek enajstoroce, ki je bil bil izvoljen od trž. deželnega zbora k proučevanju vladnega načrta o volilni reformi, je izvolil svojim predsednikom dr. Veneziana. Bil je

tudi izvoljen pododsek, ki naj se bavi s proučevanjem statističnega materiala.

Kako signori začenjajo novo dobo!

Sporazumljenje v Istri ima skoro zadobiti sankcijo od strani deželnega zbora in s tem bi se imela pričeti nova doba v medsebojnem življenju obeh narodov v Istri. In kakor izvajamo na drugem mestu, ubirajo italijanski listi sedaj nenavadno miroljubne strune in se delajo kakor da z zadoščenjem pozdravljajo začetek te nove dobe.

Ali neki dopis v včeršnjem „Piccolo“ iz Pule prihaja kakor hreščec disakord v te mirovne melodije. Dopis ima naslov „Lloyd in politika. Tabla, ki izživlja zmešnjavo“. Dotično tabla, ki spravlja baje v nevarnost mir v mestu puljskem in ki menda znači politično provokacijo, je priredila agencija Lloyda v Puli. A provokacija je v tem, ker je napis italijanski in — hrvatski. To da je provzročilo toliko razburjenja v Puli, da vse ljudstvo hodi gledat to tabla. Vendar pa se dopisniki „Piccolovi“ nadejajo, da je tista nesrečna tabla prišla le po pomoti v čisto italijansko mesto puljsko, ali pa da so kakega funkcionarja Lloydovega zavedle kake osebe, ki hočejo tudi v to društvo zavesti politiko, ki mora žaliti čutstva Italijanov. Slednjič zahteva „Piccolo“, naj se tista nesrečna tabla kolikor možno hitro odpravi, da se prepreči več zlo! —

Tu je „Piccolo“ zopet enkrat pokazal kako so naši Italijani velikani — v malemu in zato smešni. Ali stvar postaje vendar resna zato, ker je ta pojav nestrpnosti prišel ravno v tem trenutku in nam ne odpira nič kaj prijetne perspektive za bodočnost. Če si signori tako mislijo pomirjenje kakor kaže ta izgled, potem bomo ... nadaljevali boj! Kajti argumentacija, s katero signori nastopajo proti onemu hrvatskemu napisu, prida, da jim popolnoma nedostaja smisla za pravice tistih, s katerimi se hočejo baje pomiriti, ter da se nikakor ne more spriazniti z mejsebojnim razmerjem, kakoršnje jedino more zagotoviti tudi medsebojni mir. Ob čudnih, nič dobrega obetajočih avspicijah začenjajo gospoda novo dobo!

Če jih razburja že en hrvatski napis — nota bene: poleg italijanskega — v mestu, čegar prebivalstvo je po izdatnem delu hrvatsko, potem ovajajo, da v njih ni nikakega pravega razpoloženja za resničen mir. Če že en sam hrvatski napis poleg italijanskega žali njihov narodni čut, potem priznavajo, da je modus vivendi med njihovim čutstvom in našim pravom enostavno izključen.

„Piccolo“ se nadeja, da je tabla le po pomoti prišla v Pulo. Potem pa bi mi radi vedeli, da-li se je tudi to dogodilo le po pomoti, da je dr. Laginja na zadnjih deželno-zbornih volitvah za puljski okraj dobil toliko glasov, da bi bil kmalu zmagal in da si je Rizzi moral uprav priberati mandat? Ali se je tudi to zgodilo le po pomoti, da se je v novi volilni reformi za deželni zbor istrski jeden od treh puljskih mandator odkazal Hrvatom?!

Ne, tu se ni zgodila nikaka pomota, marveč je le „Piccolova“ baharija z izključnim italijanstvom Pule debela laž. Če jih v mestu s takimi narodnostnimi razmerami, kakor jih ima mesto puljsko, žali in razburja hrvatski napis, potem nimajo signori ni najmanjšega pojma o neizogibnih pogojih za narodno pomirjenje v Istri. In res se morajo čudno sukati pojmi po italijanskih glavah, ako v tudi-hrvatskih napisih družbe, kakoršna je „Lloyd“ vidijo politiko. Narobe je: Ako se pri paroplovni družbi, ki jej ladije plavajo ob obrežjih s slovenskim prebivalstvom, ki plevaža slovenske ljudi in njih blago in ki jej velik del dohodkov prihaja od slovenskega prebivalstva, hoče izključiti hrvatski jezik, ne more to izvirati od nikjer drugje, nego iz politike — iz politike šovinizma in najskrajnejše narodne nestrpnosti.

In s pojavi take nestrpnosti se oglašajo sedaj, ko se sklepa — mir! Čudno so res avspicije, ob katerih signori stopajo v novo dobo!

Buren shod vslužbenec c. kr. državne železnice pri „Narodni delavski organizaciji“. V svrhu pogovora in sklepanja oziroma na sedanje železničarsko gibanje, sklicala je skupina uslužbenec c. kr. državne železnice pri N. D. O. sinoči društveni shod. Veliko pred 7½ uro zvečer bila je ne samo dvorana, ampak vsi društveni prostori: čitalnica, hodnik itd. natlačeni železničarjevi! Mej temi se je takoj pri začetku zapazilo nekaj socijalnih demokratov. Da si je bil shod društven in dasi so socijalni demokratje bujskali v nemškem jeziku, je odbor pripustil iste k zborovanju, trdno misleč, da se bodo dostojno in resnostno dnevnega reda primerano vedli. Shod je otvoril dr. Josip Mandić, ki je pozdravil društvene tovariše in politične nasprotnike in dal izraza prepričanju, da bodo društveni člani pretresali stvar z vso temeljitostjo in resnostjo, ki odgovarja sedanjemu položaju. Na to je dr. J. Mandić v dolgem govoru podal ves historični sedanje železničarske gibanje in poročal o korakih, ki je odbor N. D. O. storil v tej stvari že od meseca januarja t. l. mej drugim s tem, da je uložil memorandum, ki obeta doseči zaželenega uspeha, in je tudi na drugi način ukrenil potrebno v interesu železničarjev. Primerjal je naše zahteve se zahtevami socijalne demokracije in izrazil željo, da bi se vsaj v tem vprašanju socijalni demokratje zavedali svojih dolžnosti napram delavstvu. Temu govoru so delavci burno

pritrjevali, isto tako govoru tov. Bufona, ki je temperamentno ožigal socijalne demokratje v tej zadevi. V tem momentu je vstopil v dvorano sodrug Mihevc, v roki eno knjižico, raznih beležk itd. Socijalisti, ki so vže od začetka raznimi mekljici skušali motiti mirni razvoj shoda, so sedaj zahtevali naj se njih govornikom da besedo. Dr. Mandić je opozarjal, da je shod društven in da si N. D. O. pridržuje sklicati v kratkem javen shod železničarjev, kjer bodo socijalni demokratje imeli priložnost, izpodbijati naše trditve. Nastal je grozen hrup. Socijalisti so začeli kričati, in zvižgati, kar je seveda izvalo največje ogorčenje pri naših delavcih. V tem trenutku je nastala velika gneča. Nek socijalni demokrat je pabnil enega naših delavcev. To je bil znak alarma. Dvigale so se stolice, pesti in palice in v kratkem so bili sodrugi postavljeni pred vrata. Ko je zopet nastal mir, se je prigrabil tov. Jaklič za besedo ter najodločneje protestiral proti izključni udeležbi socijalnih demokratov, katerih namen je bil preprečiti shod. Ob velikem navdušenju zborovalcev je naznanil, da bo N. D. O. v kratkem sklicala ravno radi socijalnih demokratov javen shod.

Govoril je še Hrvat tov. Hackstock, ki je z dogodki iz lastnega življenja dokazal človekoljubnost socijalnih demokratov.

Na to je predsednik predložil sklepe odbora N. D. O. glede taktike jih dal na glasovanje. Enoglasen sklep zborovalcev je bil odgovor na provokacije socijalnih demokratov, ki so prišli na shod z namenom da razbijajo shod, ki je po njihovem begu trajal še eno uro in pol.

Javni shod v Gropadi. Iz zgornje okolice nam pišejo: V nedeljo je bil za vasi Gropada in Padriče velepomemben dan. Kakor je „Edinost“ že objavila, obiskal je ta dve vasi deželni in državni poslanec g. dr. Rybař z namenom, da poroča o trnjevi poti, ki jo hodijo ti dve vasi v dosego ene borne ljudske šole že približno 20 let.

Hitro po 3. uri popoldne došel je g. dr. Rybař v Gropado. Ob vходу v vas so mu vrli Gropajci priredili diven slavalok. Ob slavaloku so pričakovali: šolska mladina, pevsko društvo „Straža“, občinstvo iz Gropade in Padrič, mnogo gostov iz bližnjih vasi: Bazovica, Trebič, Sv. Ivana in Trsta.

Podpredsednik pevskega društva „Straža“ g. Lovrenc Brce je pozdravil poslanca približno tako le:

Velečenjeni g. poslanec! Bodite najsrčnejše pozdravljeni tu na naših krških tleh! Zahvaljujemo se Vam, ker ste prišli mej nas, da nam govorite o našem najvažnejšem vprašanju, o naši krvavo potrebni šoli.

Prihiteli smo na to mesto, da Vas pozdravimo. Tu so tla, kjer bo prej ali slej morala stati naša šola, ako je le še količjak pravice na tem božjem svetu! V poklon Vam prinašamo svojo ljubezen ter zaključimo: Dobro došel! Živel! Na to so govorili iz množice gromoviti živio klici.

V zahvalo je g. dr. Rybař — vidno ganjen — obljubil, da bo zastavljal vse svoje moči v svrhu, da prideta tudi te dve vasi do prepotrebne jima šole, na kar so se vsi skupaj, s šolsko mladino na čelu, podali na protest, kjer se je imel obdržavati shod.

Tu je pevsko društvo „Straža“ zapelo mešani zbor „Pozdrav“.

Na to je g. državni poslanec z bratskimi, a jednatimi besedami otvoril shod. Izvoljena sta bila dva predsednika: g. Stefan Gojča iz Gropade in g. Martin Grgič iz Padrič; na kar je prišel dr. Rybař se svojim poročilom o gropajskem šolskem vprašanju. (Posnetek iz tega poročila prinesemo posebej. Opomba ured.)

Po govoru g. dr. Rybařa, ki so mu vsi navzoči mirno in pazljivo sledili, oglasilo se je več zborovalcev za besedo.

G. J. Križmančič od Sv. Ivana je drastično opisoval obljube, ki so nam jih vlade dajale, odkar je Trst prišel pod avstrijsko oblast. Prvi avstrijski cesar da je obljubil in izrekel besede: „Jaz Vas hočem čuvati!“

Cesarica Marija Terezija da je tudi dovolila več udobnosti, ali te udobnosti da so se raztezale le na mesta, kmetije da so ostali le otroci brez matere.

On ne daja vse krivde tržaški gospodi; več krivdo pripisuje dunajski vladni gospodi, ker riba da le pri glavni smrdi.

Nadalje je povdarjal govornik: Dokler bomo prosili, ne dobimo nič; mi moramo gospodo terorizirati kakor jo terorizira socijalizem. Sam dr. Venezian se je izjavil nekoč, da smo mi Slovenci 8 dni dlje od kulture, nego je oddaljena luna od naše zemlje. V tem bi mu dal skoraj prav; ali naj nam le dajo šol, pa bodo videli, da se jim prav kmalu približamo. A naša vlada ima raje ljudi po zaporih, nego da bi jim privoščila in dala ljudskih šol. O srednjih in višjih šolah še govora ni.

Naši poslanci, toliko deželni kakor državni, delajo mnogo in si prizadevajo, a čudežev ne moremo in ne smemo zahtevati od njih.

Zborovalec Grmek je izražal svoje veselje na tem, da se je občinstvo Gropade in Padrič v tako polnem številu zbralo v tako blag namen. Ob tej priliki je tudi povedal mnenje starega Mojzasa Luzzatto o Gropajsko-Padričavski šoli in sicer blizo tako le:

Ko sem dovršil šole, moja srčna želja je bila, da bi dobil službo učitelja v tržaški okolici. Nevem katera oseba mi je že svetovala,

da v dosego tega bi bilo dobro, da se obrnem do takratnega mestnega svetovaleca Luzzatto. Po tem nasvetu sem se tudi ravnal. Podal sem se k njemu in se mu priporočal za kakšno učiteljsko mesto v tržaški okolici. V odgovor sem dobil, da sedaj ni nobenega mesta izpraznjenega. Držal sem se ga vprašati, ali glavni magistrat ne ustanovi skoro šole v Gropadi? A ta gospod se mi je prav lepo posmellal in rekel: „Gospod, Vi ste še mladi ali predno bo ustanovljena šola v Gropadi boste gotovo že v penziji!“ In glejte, malo dane je imel g. Luzzatto prav. Kaker vidite imam že sivo brado in marsikak sivi las; ako bodo le še količkaj zavlčevali to važno vprašanje, bi se gornje prorokovanje moglo vresničiti. Jaz upam, da mi bo možno že kakor učitelja obiskovati svojega prihodnjega tovarša v Gropadi. V dosego tega bodite složni in vstrajni!

G. dr. Rybář je potem pojasnjeval vprašanje narodne avtonomije in je naglašal, da so krivi naši zakoni, da moramo z drugimi narodnostmi davke plačevati, ne da bi mogli sami urejati svoje kulturne potrebe.

Zborovalca g. Grgič in Kalc sta opisala, kako se godi z njihovimi, šolo pohajajočimi otroci. Najmanjše ob 7 uri zjutraj se morajo podati na pot v šolo v Bazovico s koščkom suhega kruha, ako ga je v hiši, in ako ga ni, tudi brez istega. Od 11. ure predpoludne do 2. popoldne se otroci v vročini in mrazu klatijo okoli šole in prihajajo še le okoli 6 ure zvečer domov. Ako šla tu ne najdejo nikogar doma, ker stariši gredo s trebuhom za kruhom, klatijo se tudi tu do pozno zvečer, t. j. dokler stariši ne pridejo od dela.

Po teh izjavah je g. dr. Rybář predlagal da bi se izvolila deputacija 4 mož, ki bi se imela podati najprvo k tržaškemu g. županu in ga prositi, da povsedeži rešitev tega važnega vprašanja. Druga pot bi bila k g. namestniku, ki bi se mu razložile želje Gropajcev in Padričanov in katerega bi se ob enem tudi zaprosilo, da bi tudi on povsedežil rešitev tega vprašanja, ker nazadnje bo (po mnenju govornika) le namestništvo prisiljeno, da odloči o tem vprašanju, — je nadaljeval govornik — Vaše vstrajnosti se čudijo vsi. Ostanite in vstrajajte tako naprej. Sitno in žalostno je to beračenje, ali povejte vsakemu kar v obli, da je to za Trst kakor svetovno in moderno mesto, velik škandal. Oni v mestu skrbijo le za se. V mestu imajo vsakih 100 korakov ljudske šole. Imajo italijansko gimnazijo in realko, katerih vzdrževanje pa je država pripravljena prevzeti vsaki čas v svojo rečijo, a oni se boje, da bi vsled tega mesto preveč trpelo na — italijanskem značaju! Če boste vstrajali ustreženo bo slednjé tudi vam.

V deputacijo so bili izvoljeni: Gojčca Štefan št. 8 in Milkovič Mihael št. 13. iz Gropade, Grgič Josip št. 15. in Grgič Anton št. 55. Padrič.

Konečno je dr. Rybář predlagal nastopno resolucijo:

„Shod, zbran v Gropadi dne 15. t. m., pozivlja vlado, naj razmere, med avstrijskimi narodi, kar se tiče šolskih in drugih kulturnih in jezikovnih vprašanj, uredi v smislu narodne avtonomije“.

Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Na to je bil shod zaključen. Po shodu smo se podali v gostilno g. Fr. Milkoviča. Tu sta pričakovala sv. Ivanski tamb. zbor in domače pevsko društvo „Straža“.

Udarjanje sv. Ivanskega tamb. zbora nam je ugajalo zelo a naravnost divili smo se preciznemu izvajanju pevskega točka društva „Straža“.

To, takorekoč, komaj rojeno pevsko društvo se je s pridnostjo in vstrajnostjo v kratkem času izveščalo v toliko, da lahko brez skrbi nastopi na vsaki veselici. Vsa krala pevkam in pevcem kakor tudi njihovemu neumornemu in podjetnemu pevovodji gosp. Ukoviču! Le tako vstrajno in pridno naprej.

Ker je čas hitro potekel, misliti je bilo treba na odhod. G. poslanec dr. Rybář se je še enkrat v toplih besedah zahvalil vsem navzočim na tako ljubeznivem vsprejemu. Nadalje se je zahvalil pevkam in pevcem za užitek, ki so ga priredili. Vspodbujal jih je, naj še nadalje tako vstrajno in pridno gojijo slovensko pesem, ki jo celo Italijani postavljajo svojcem v izgled. Na to je g. dr. Rybář z nekaterimi gospodi odšel v Bazovico, kjer se je ob njegovem posredovanju ustanovila prepotrebna „Zveza upravičenih posestnikov“ v ohranitev in varstvo naše zemlje. Bog jej daj mnogo uspeha!

Klub slovenskih pravnikov na Dunaju je imel minoli teden svoj drugi redni občni zbor. Iz poročila klubovih odbornikov o delovanju kluba posnemamo:

Jesen se je vdejavila potreba po vsta-

novitvi pravnškega kluba, ki naj bi izpopolnjeval strokovno izobrazbo slovenskega pravnškega naraščaja, zbiral statistiko pravnikov in za nje določenih mest, da se sistematičnim delom čuva nad narodno posestjo. S kratka: bil naj bi majhno središče, ki nadomešča slovenskim pravnikom na podlagi samopomoči ono veliko torišče jurisprudence, po katerem že toliko časa zastoj hrepenimo.

Svoječasno smo opozorili na to slovensko javnost, izlasti slovenske pravnike v ožji domovini, z uljudno prošnjo, da nas podpirajo v naših težnjah, bodi moralno, bodi gmetno. Vemo sicer, da je slovenski inteligent, kakor pri nobenem drugem narodu, primoran žrtvovati mnogo na oltar borse domovine, zato si nismo mogli mnogo obetati, pričakovali pa nismo, da naše stremljenje ne bo rodilo sploh nikakega odziva.

Umevno je torej, da klub, navezan samo nase, ni mogel vršiti svoje naloge v tej meri, kakor bi jo bil sicer.

Ker se klub bliža drugemu tečaju svojega obstanka in želi z vspešnim delom pokazati svojo življensko potrebo in pravico, se nam je zdelo potrebno, ponovno blagohotno opozoriti nanj slovensko javnost.

Uniformirane ženske v železnični službi. Ministerstvo za železnice namerava uvesti posebne uniforme za ženske, ki službujejo pri kolodvorskih blagajnah.

Tržaška mala kronika.

Radi groženj. Težak Anton L., 23 let star, je šel včeraj iskat dela k transportni družbi „Adriatica“. Ker ni dobil dela, je začel proklinjati in žugati uradnikom omenjene tvrdke. Poklicane so bile straže, ki so ga aretirale.

Tatvine v prosti luki. Peter Benič iz Ladra, 23-leten oglar, je bil predvčerajšnjem zaprt, ker je bil vkradel na škodo Austro-Američane pavole za 40 K.

Luka Versič, 30-leten krmilar iz Zadra, je bil tudi aretiran v prosti luki, ker je bil na škodo Lloydja vkradel 12 in pol kg pavole in 16 kg pavolne niti v skupni vrednosti 49 K.

Simon Bocina iz Zadra je poskusil vkrasti na krovu „Helene“ 25 kg pavole. Bil je koj aretiran.

Razgrajčev je bilo predsinočnjim aretiranih kar 9 njuh.

Loterijske številke izrečane dne 18. 3. 1908:

Praga	15	19	63	68	28
Lvov	11	83	82	65	54

Koledar in vreme. — Danes: Sv. Jožef. — Jutri: Joahim sp. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 6° Cels. — Vreme včeraj: dež in veter.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno in deževno. Burja. Temperatura zelo hladna. V začetku slabo vreme, potem polagano boljšanje.

Dvorana za sodbene dražbe.

Ulica Sanità 23 25.

Dražba ki se bo vršila od danes naprej od 9. ure predpoludne oziroma od 3. ure pop. naprej:

Raznovrstno usnje, oskarija, popolne postelje, raznovrstno perilo za ženske, šele zgotovljeno, predpasniki, rjuhe, kuhinjska knjiga, podvlake, pletenine, prtiči, srajce, jopiči, kakor tudi raznovrstne manufakturne potrebščine, kakor organtini, fuštanj, platno, saten, muslin, batist, moške obleke, ovrtnice, čipke, lasnice, spodnje blazice, spodnja krila i. t. d.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: Graške Poulards. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

Poslano.)*

NAZNA NILO.

Vaše blagorodje!

Dovoljujem si s tem najljubšeje naznati Vam, da sem s 1. marcem t. l. svoj krojaški salon prelozil v ulico delle Poste 12 I nad. (Sartoria ex Bertogna) (nasproti Salsars-ove papirnice.)

Proseč Vaše blagorodje, da me blagovite počastiti še nadalje s svojimi cenjenimi naročili, Vas zagotavljam, da se bom potrudil poslužiti Vas kar najbolje in naj ceneje.

Z odličnim spoštovanjem

Aug. Stular.

*) Za članke pod tem naslovom uradništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon velevala.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13
ter vogal ulice sv. Katarina.

Mnenje g. dra. Josipa Parz

zdravnika, ranocelnika itd. na Dunaju.

Gospod J. SERRAVALLO

TRST

Buteljke Vašega izdelka ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo), katere ste mi poslali na poskušnjo, izkazale so se kakor izvrstno sredstvo pri okrevanju od influence. V takih slučajih bodem Vaš izdelek vedno priporočal.

DUNAJ, 29. oktobra 1907.

Dr. Josip Parz.

Glasoviti Cement-Portland

Prve odlikovane dalmatinske tovarne

GILARDI & BETTIZA v Spljetu

Edina zaloga pri

Fratelli Zernitz & Co, Trst, ulica Stadion 22

Zaloga „Cemento-Romano“ (hidravlično apno)

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Tesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario št. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 16-58 (Za informacije vprašati 6-70).

Ako hočete, da Vam lasje zrastejo in postanejo lepi,

Ako hočete, da Vam ne bodo lasje izpadali,

Ako hočete, odpraviti z glave luskin, rabite edino le znamenito

Chinina

Salus

Na prodaj v parfimerijah, mirodnicah in brivnicah v buteljkah po K 1-20 in K 1-80.

Paziti je na ponarejanja.

Neštevilno spričeval dokazuje izbornost in vspeh.

SLOVENC! NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariško prodajalnico obuvala :: :: ::
(Calzoleria Parigina)

Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste.

Sodna kronika.

T. zv. ljubezen.

Privatni uradnik Ferruccio Taverna se je bil — kakor se eufemistično pravi — smrtno zabljudil v neko lepo deklico, Marijo Slama, in jo nasledoval s tožimi izrazi ljubezni. Ona ni bila nečutna nasproti njegovi strastni ljubezni, a ona mu je izrazila popolnoma jasno, da z njo ni šale, marveč da hrepeni po omožitvi. Ferruccio se ni dvakrat premislil, ampak — kakor je že ta svet — ji je svečano obljubil, da jo poroči. In idila je pričela.

Nekega dne pa se je Slamova zavedla, da se nabaja v blagoslovljenem stanu, in sporočila to svojem prihodnjemu soprogu. Njega pa ni ta vest nič kaj posebno razveselila, marveč se je počasi začel odtujevati svoji zaročenki in po idilu ni kmalu zaostalo nič drugega nego tožen spomin.

Uboga zapuščena in razočarana deklica se je zatekla k sodšču, da bi tam našla zaščeno. Prišlo je tudi do obravnave, na kateri je bil nezvesti Taverna kaznovan na šest tednov zaporu. — Proti tej sodbi je on zglasil vzklic, radi česar se je večer pred sodnim dvorom deželnega kakor vzklicnega sodišča vršila zopetna obravnava. Obtoženec je zanikal na vse pretege, da bi bil on Slamovi kdaj obljubil, da jo poroči; ona da se mu je udala iz lastne volje. Ker se ne ni bilo nikake priče v tem pogledu, je sodni dvor radi nedostatkov dokazov uničil razsodbo I. stopnje in oprostil obtoženca. Slamovo je sodni dvor odkazal na redno civilno pot glede njenih zahtevkov.

Naše gledališče.

Danes popoldne ob 4. uri pri znanih cenah na željo občinstva z okolič in dežele

„Deseti brat“

narodna igra s petjem. Spisal Govekar po slavnemu Jurčičevemu romanu.

Nastopi vse dramske osebe. Sodelujeta godba in pevski zbor šentjakobske čitalnice ter baritonist g. Ferjančič.

„Deseti brat“ se ne uprizarji več.

Gledališka predstava na Proseku. V nedeljo 22. t. m. popoldne bo gostovalo „Tržaško slovensko gledališče“ prvič na Proseku v restavracijski dvorani gospoda Starca 3-dejansko kmečko burko „Kdo je mrtev?“ To igro je predstavljalo tržaško slovensko gledališče na svojem odru v tekoči sezoni dvakrat z velikim uspehom; vzbujalo je s svojo originalno komiko in dvotipnostjo mnogo smeha. Nudi se torej Prosečanom v nedeljo izredna zabava. V igri nastopijo prve moči tržaškega slovenskega gledališča in sodeluje tudi gospa Starčeva. Podrobnosti o tej predstavi bodo naznanjene na plakatih.

Koncert Slavjanski.

Dimitrija Slavjanskega-Agrenjeva spremljajo na potovanju njegova žena Olga, vele-nadar ena glasbenica, ki je svojemu soprogu zelo uspešno pomagala pri njegovih studijah in ki je tudi sama izdala več zvezkov slovenskih narodnih pesmi, dalje njegovi dve hčerki Margita in Jelena, obe izborni solani pevki in pravi krasotici. Tudi ostali zbor, ki šteje petdeset moških, ženskih in otroških glasov, obstoja iz samih pevsko in glasbeno naobrazanih članov, ki izvajajo ves svoj bogati vspored na pamet. Koncert se vrši jutri, dne 20. t. m. o pol devetih zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu. Predprodaja vstopnic se vrši še danes v Gorenjčevi knjigarni, jutri po dnevu pri vratarju Narodnega doma in zvečer pri blagajni.

Društvene vesti.

„Čitalnica“ pri sv. Jakobu vabi gg. občornike k važni seji, ki se bo danes v četrti po predstavi vršila v društvenih prostorih.

Izredni občni zbor Dramatičnega društva v Trstu. — Pisarna Dramatičnega društva naznanja: Z ozirom na to, da ima v nedeljo popoldne Jadranska banka svoj občni zbor, katerega se mora vdeležiti več članov Dramatičnega društva, se bo izredni občni zbor Dramatičnega društva, ki je bil sklican tudi v nedeljo popoldne, vršil že v soboto 21. t. m. zvečer ob 8. uri v gorenji restavracijski dvorani Nar. doma.

Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu se zahvaljuje ob sklepu računov za „Vel. trgovski ples“, ki se je vršil dne 18. januarja t. l., vsem onim gospodom, ki so blagovolili vsprejeti poslance jim vstopnice; posebno pa se še zahvaljuje onim gg. in uglednim osebam in tiskom, ki so nam doposlali preplačila:

Grof Schaffgotsch, Banka Slavija po 20 K, I. Bole, Reka, Bratři Zatkove, Č. B. Budjevice, Bratři Januškové, Praga, Henrik Francka Sinovi Zagreb, podružnica ljubljanske kreditne banke v Splitu, Prva jugoslov. tor. za kavine surgate, Goriup Prosek, Fr. Žager, Rakek, Iv. Prelog, Antič, dr.

Gregorin po 10 K, Goriup Ivan 20 K, Delniška družba Laški trg 7 K, Sarabon Ljubljana 6 K, Ferfila Fr. Gorica, Skorkovsky, Kornelij vit. Goriup po 5 K, Iv. Valentič Trnovo 4 K, Bartel Srečko 8 K, Friderik Ples Devin, A. Dekleva (Hotel pri „Zlatem Jelenu“) Gorica po 3 K, L. Schwentner Ljubljana, I. Mejač Ljubljana, I. Pogorelec, Neimenovani po 2 K.

Vesti iz Istre.

Praznik sv. Jožefa v Ricmanjih. Povodom današnjega praznovanja sv. Jožefa v Ricmanjih se bosta osebna vlaka št. 222 (odhod iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 2 uri 15 min. pop.) in št. 221 (prihod ob 9 uri 28 min. zvečer) izjemoma ustavljala na osebni postajališču Ricmanje.

In še enkrat „resnici na ljubo“! Iz Porčta smo prejeli: Z ozirom na porogljive dopise iz Boljuna v cenj. listu „Edinost“ prosim ugledno uredništvo, da objavi sledeče:

Ni res, da so me Boljunki mladeniči „zgrabili“ na Venturinijevem vrtu, ampak je res, da tam niti nisem bil. V „rožmarinovem grmu“ pa naj si poiščejo „soli“ tiste nemodre glave, ki so sestavile tako brezsmiselne dopise.

Res je tudi, da sem bil tisti večer že po cesti proti Sanci novi gostilni zasledovan od neke osebe, česar ne bi bilo pričakovati v vasi, ki se šteje med omikane. Jaz sem (čeprav priprosti) pošten človek ter ni potrebno, da me kdo zasleduje. Res je tudi, da sem se raje skril ter potem umaknil, nego da bi se bil pustil v roke „fantovski“, ki ne pozna ni milosti ni — omike. — Avtorjem tistih dopisov pa bi se še drznili svetovati, naj raje svoj svobodni čas porablja v to, da malce izobrazijo ter posvariyo — domače mladeniče, da ne bodo več lovili ter napadali osebe, ki jim niso storile nič zalega. „Ludvetov“.

Tujci v Opatiji. Od 1. septembra 1907 do 11. marca 1908. je obiskalo Opatijo 13.768 gostov. Od 9. do 11. marca je na novo došlo 578 oseb. Dne 11. marca 1908. je bilo v Opatiji navzočih 3908 oseb.

Razne vesti.

Princ Abruški se ženi. Iz Rima poročajo, da je princ Abruški, ki je poznan radi svojih velikih petovanj, odpotoval v Florido, da zaprosi za roko mis Elkins.

Velika izbira manufakturnega blaga za moške in ženske obleke in razne druge potrebščine

Proti plačilu na obroke brez povišanja cen.
ulica Madonnaeva št. 11
M. B. KATZ, TRST

Trgovina z manufakturnim blagom
ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11
Veliki dohod zefirja, perkala, satena, batista in perila.
MODERCI, ČIPKE, RUCAM in DROBNARINE.

Prvi valični mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osijeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

• ZALOGA POHISTVA TOVARN •
MIZARSKE ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN
TRST VIA DEI RETTORII (ROSARIO)
PODRUŽNICE: SPLJET, REKA •
PALAČA MARENZI
TELEFON 11 1631

Prodaja se več starih in mladih koz po ugodni ceni. Naslov pri „Edinosti“. (383)

Odda se soba s hrano za enega ali dva gospoda. V. S. Francesco št. 29 vrata 2. 375

Vino olje in lesnike prodaja Martin Krajcar — Funtana (Vrsar) Istra. Na zahtevo pošilja tudi uzorce. 301

Javni ples priredijo mladeniči v Koprivi dne 26. aprila pri gostilni Ivanke Zega. Pri plesu svira dobroznana godba iz sv. Križa pri Trstu. 381

Išče se delavca mizarja. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. 393

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu.

Vabilo na

11. redni občni zbor

ki bo

v nedeljo, dne 29. marca 1908

ob 3. uri popoldne

v dvorani „Trgov. - izobražev. društva“ ulica San Francesco d'Assisi št. 2, I.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnih računov.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Dopolnilna volitev nadzorstva.
6. Razprava in sklepanje o predlogih posameznih članov.

TRST, 15. marca 1907.

Načelstvo.

Prodajalnice jestvin

Peter Peternel, Trst
ulica Giulia 76.

Prodaja: kava, riž, testenine, sladkor, moko, maslo, mli, olje, sveže in suho sadje, kestanj, otrobi, sodejve itd.

Poštarne pošiljke na deželo od 5 kg naprej. Otrubi, moka, oves na drobno in debelo po konkurenčnih cenah.

Vsaki dan sveže blago.

Prodajo se na tedenske ali mesečne obroke obleke in povrhnje za moške. Ulica Caserma 12. I. nad.

Harmonij nov, stal je K 440 — trdke Lennarčič, prodaja se takoj. Polzvedba v gostilni Ličen, Rihenberg. 389

Agencija za najeme ::
:: kupovanje in prodajo

hiš dvorcev in zemljišč
via Arsenale 2-4 (Piazza Verdi)
Telefon 1473

ANTON SKERL

mehanič, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih svetilk, luči in prodaja gramofonov, zvonofonov, in fonografov. Zaloga priprav za točilni pivo. Lastna delavnica za popravilne del. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.
TELEFON št. 1734.

F. Pertot urar
Trst, ulica Poste Nuove 9
Zepne ure najboljših tovar.
Najnovejše stenske ure. Izbor ur za birmo darila. Popravlja po zelo nizkih cenah.

SLIKAR - DEKORATER
Giuseppe de Franceschi
Trst, ul. Ugo Foscolo št. 9
izvija vsakojako slikanje sob v različnem modernem skladu
Tapeciranje s papirjem.
DELO DOVRŠEN. — ORNE ZMERNE.

DROGERIJA Josip Zigon
Filijalka na Proseku št. 140
Izbor drog, barv, čepicov, pekarni parfumov, fin. mli. — Zaloga mineralne vode, reka za parkete, na mrazu pripravljenega sirupa tamarinde, malineveca itd. itd.

+ „OLLA“ +
priznan kakor najboljša in neoprekočljiva vrsta vseh gumijevih higijeničnih in predmetov in ribjih mehurov — DVELETHNA GARANCIJA —
M. Gal — Trst, Corso 4.
Posiljave po gl. 2, 3, 4, 5.
Delavnica pasov, klinih pasov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodržaljev, berzaj in bidet, frigatorij od gl. 1-20 naprej.
Telesomeri za vročino K 2, sav. K — 50.

BOGOMIL PINO
bivši urar v Sezani
ima svojo novo
prodajalnico ur
v TRSTU
ulica Vincenzo Bellini št. 15
nasproti cerkve sv. Antona novega
vsakovrstne verižice po pravih tovarniških cenah.

Prodajalnica rokovic in kravat

R. Hubmann
Trst — CORSO št. 19 — Trst
Ustanovljena 1865.

Rokovico glave I. vrste, 2 gumba od gl. 1 naprej.
Rokovico glave visoke od gl. 2 naprej.
Rokovico Dante, ki se dajo prati, 3 gumba, gl. 1-30.
Rokovico z imita-kože, 3 in več gumbov.
Rokovico glave z dvojnimi šivom za dame in dečke.
Rokovico glave z dvojnimi šivom za gospode in dečke.
Rokovico od volne na izbero.
Rokovico za kožižaje bolgar z dvojnimi šivom gl.

Velika izbira kravat zadnje novosti.
zd elovanje in popravilanje rokovic v 24. urah.
Prnh za gosp. trdke KIELHAUSER v Gradcu.
grška Ciprija po 10 nvl. zavitek; mli COCOS.

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji Cene zmerno. Počakaj & Kögl. **Hotel Balkan**